

Obsah

Úvod	15
1 Ošetřovatelství v dermatovenerologii	16
OBECNÁ ČÁST	16
1.1 Charakteristika oboru	16
1.1.1 Dermatovenerologie jako obor	16
1.1.2 Charakter práce sestry na oddělení	16
1.1.3 Specifika provozu na oddělení	17
1.2 Anatomie a fyziologie kůže	18
1.3 Symptomatologie	20
1.4 Diagnostika	20
1.4.1 Všeobecná diagnostika (anamnéza, fyzikální vyšetření)	20
1.4.2 Speciální diagnostika (laboratorní vyšetření, funkční zkoušky, alergologické zkoušky)	21
1.5 Terapie	22
1.5.1 Zevní terapie	23
1.5.2 Vnitřní terapie	27
1.6 Ošetřovatelská péče (zásady)	28
1.7 Ošetřovatelská péče u vybraných skupin onemocnění (zvláštnosti)	29
1.7.1 Ekzémové onemocnění kůže	29
1.7.2 Virová onemocnění kůže	30
1.7.3 Onemocnění kůže vyvolaná parazity	31
1.7.4 Onemocnění kůže vyvolaná plísněmi	32
1.7.5 Hnisavá onemocnění kůže	32
1.7.6 Onkologická onemocnění kůže	34
1.7.7 Kožní choroby z cévních příčin na dolních končetinách	35
1.7.8 Onemocnění kůže s poruchou rohovatění	36
1.7.9 Venerologické (pohlavně přenosné) choroby	36

SPECIÁLNÍ ČÁST

	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s vybranou problematikou v dermatovenerologii	39
1.8	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s plísňovým onemocněním kůže	39
1.8.1	Anatomie a fyziologie kůže	40
1.8.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	40
1.8.3	Diagnostika	41
1.8.4	Terapie	41
1.8.5	Ošetřovatelský proces	41
1.8.6	Samostudium	44
1.9	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s virovým onemocněním – herpes zoster (pásový opar)	44
1.9.1	Anatomie a fyziologie kůže	44
1.9.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	45
1.9.3	Diagnostika	46
1.9.4	Terapie	46
1.9.5	Ošetřovatelský proces	46
1.9.6	Samostudium	49
1.10	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s onkologickým onemocněním kůže	50
1.10.1	Anatomie a fyziologie kůže	50
1.10.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	50
1.10.3	Diagnostika	54
1.10.4	Terapie	54
1.10.5	Ošetřovatelský proces	58
1.10.6	Samostudium	63
1.11	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s psoriasis vulgaris	63
1.11.1	Anatomie a fyziologie kůže	63
1.11.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	64
1.11.3	Diagnostika	66
1.11.4	Terapie	67
1.11.5	Ošetřovatelský proces	68
1.11.6	Samostudium	71

1.12	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s ulcus cruris . . .	72
1.12.1	Anatomie a fyziologie (žilní systém dolních končetin)	72
1.12.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	73
1.12.3	Diagnostika	75
1.12.4	Terapie	76
1.12.5	Ošetřovatelský proces	78
1.12.6	Samostudium	81
2	Ošetřovatelství v oftalmologii	84
	OBEČNÁ ČÁST	84
2.1	Charakteristika oboru	84
2.1.1	Oftalmologie jako vědní obor	84
2.1.2	Charakter práce sestry na oddělení	84
2.1.3	Specifika provozu na oddělení	85
2.2	Anatomie a fyziologie zrakového ústrojí	86
2.3	Symptomatologie	89
2.4	Diagnostika	89
2.4.1	Všeobecná diagnostika (anamnéza, fyzikální vyšetření, odběr materiálu)	89
2.4.2	Speciální diagnostika (vyšetření zrakové ostrosti do blízka, vyšetření zrakové ostrosti do dálky, vyšetření barvocitu, vyšetření slzného ústrojí, oftalmoskopie, ultrazvukové vyšetření, vyšetření zorného pole, vyšetření nitroočního tlaku, počítačová tomografie, elektrookulografie, elektoretinografie, vyšetření refrakce oka, vyšetření pomocí štěrbinové lampy) . .	91
2.5	Terapie	96
2.5.1	Farmakoterapie	96
2.5.2	Chirurgická terapie	97
2.6	Prevence poškození zraku	98
2.7	Ošetřovatelská péče u vybraných skupin onemocnění (zvláštnosti)	98
2.7.1	Choroby víček	98
2.7.2	Choroby slzných cest	99
2.7.3	Choroby spojivek	100

2.7.4	Choroby rohovky	100
2.7.5	Záněty duhovky	101
2.7.6	Choroby sítnice	101
2.7.7	Choroby čočky	103
2.7.8	Choroby zrakového nervu	103
2.7.9	Poruchy pohyblivosti bulbu	103
2.7.10	Refrakční vady	104
2.8	Úrazy oka (první pomoc)	104
2.8.1	Cizí tělísko v oku	104
2.8.2	Tupá poranění oka	105
2.8.3	Otevřená poranění víček a okolí oka	105
2.8.4	Pronikající poranění oka	105
2.8.5	Poleptání oka	105
2.8.6	Poškození oka UV zářením	105
2.8.7	Intoxikace metylalkoholem	105
2.9	Zvláštnosti předoperační přípravy a pooperační péče na očním oddělení	106
2.9.1	Předoperační příprava	106
2.9.2	Pooperační péče	108

SPECIÁLNÍ ČÁST I

	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s vybranou problematikou v oftalmologii	109
2.10	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s kataraktou (šedým zákalem)	109
2.10.1	Anatomie zrakového ústrojí	109
2.10.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	109
2.10.3	Diagnostika	111
2.10.4	Terapie	111
2.10.5	Ošetřovatelský proces	112
2.10.6	Samostudium	114
2.11	Ošetřovatelský proces u pacienta/klienta s glaukomem (zeleným zákalem)	115
2.11.1	Anatomie a fyziologie zrakového ústrojí	115
2.11.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	115
2.11.3	Diagnostika	117
2.11.4	Terapie	117

2.11.5	Ošetrovatelský proces	118
2.11.6	Samostudium	121
SPECIÁLNI ČÁST II		
	Zrakově postižený klient	122
2.12	Poruchy zraku a jejich hodnocení	122
2.13	Přístup a komunikace se zrakově postiženým klientem . .	123
2.13.1	Orientace v prostoru	123
2.13.2	Kontakt	124
3	Ošetrovatelství v otorinolaryngologii	127
OBECNÁ ČÁST		
3.1	Charakteristika oboru	127
3.1.1	Otorinolaryngologie jako vědní obor	127
3.1.2	Zvláštnosti oboru ORL	128
3.1.3	Specifika provozu na oddělení	128
3.1.4	Charakter práce sestry na oddělení	131
3.2	Anatomie a fyziologie (sluchové ústrojí, dýchací cesty, polykací cesty)	132
3.3	Symptomatologie	137
3.4	Diagnostika	137
3.4.1	Všeobecná diagnostika (anamnéza, fyzikální vyšetření, odběr biologického materiálu)	137
3.4.2	Speciální diagnostika (vyšetření ucha – otoskopie, vyšetření funkce sluchového ústrojí – orientační, pomocí ladičky, audiometrie, otoakustické emise, tympanometrie, vyšetření vestibulárního ústrojí, vyšetření nosu, nosohltanu, vyšetření dutiny ústní a hltanu, vyšetření hrtanu)	138
3.4.3	Pomocná diagnostika (rtg lebky a páteře, CT, MR, neurologické vyšetření)	141
3.5	Chirurgická terapie	142
3.6	Ošetrovatelská péče u vybraných skupin onemocnění (zvláštnosti)	143
3.6.1	Zánětlivá onemocnění	143
3.6.2	Vady sluchu	143
3.6.3	Onkologická onemocnění	143

3.7	Zvláštnosti ošetrovatelské péče u tracheotomovaných pacientů	144

SPECIÁLNÍ ČÁST I

	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s vybranou problematikou v otorinolaryngologii	148
3.8	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s tonsillitis acuta, chronica	148
3.8.1	Anatomie a fyziologie (sluchové ústrojí, dýchací cesty, polykací cesty)	148
3.8.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	149
3.8.3	Diagnostika	150
3.8.4	Terapie	151
3.8.5	Ošetrovatelský proces	151
3.8.6	Samostudium	154
3.9	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s vegetatio adenoides	154
3.9.1	Anatomie a fyziologie (sluchové ústrojí, dýchací cesty, polykací cesty)	154
3.9.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	154
3.9.3	Diagnostika	155
3.9.4	Terapie	155
3.9.5	Ošetrovatelský proces	155
3.9.6	Samostudium	158
3.10	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s otitis media . .	159
3.10.1	Anatomie a fyziologie (sluchové ústrojí, dýchací cesty, polykací cesty)	159
3.10.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	159
3.10.3	Diagnostika	160
3.10.4	Terapie	160
3.10.5	Ošetrovatelský proces	160
3.10.6	Samostudium	163
3.11	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s nádorovým onemocněním hrtanu	164
3.11.1	Anatomie a fyziologie (sluchové ústrojí, dýchací cesty, polykací cesty)	164

3.11.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	164
3.11.3	Diagnostika	166
3.11.4	Terapie	166
3.11.5	Ošetrovatelský proces	168
3.11.6	Samostudium	174
 SPECIÁLNÍ ČÁST II		
	Poruchy řeči, hlasu, sluchu	177
3.12	Poruchy řeči	177
3.13	Poruchy hlasu	180
3.14	Poruchy sluchu	181
4	Ošetrovatelství ve stomatologii	183
	 OBECNÁ ČÁST	 183
4.1	Charakteristika oboru	183
4.1.1	Stomatologie jako vědní obor	183
4.1.2	Charakter práce sestry na oddělení	184
4.1.3	Specifika provozu na pracovišti	185
4.2	Anatomie a fyziologie (dutina ústní, zuby, jazyk, horní čelist, dolní čelist)	187
4.3	Symptomatologie onemocnění	191
4.4	Diagnostika	191
4.4.1	Všeobecná diagnostika (anamnéza, fyzikální vyšetření)	191
4.4.2	Speciální diagnostika (rtg, CT, MR, odborná konzilia)	192
4.4.3	Doplňující vyšetření (biopsie, cytologie, mikrobiologie, hematologie)	193
4.5	Preventivní postupy ve stomatologii	193
4.5.1	Prevence zubního kazu a stomatologických onemocnění	193
4.5.2	Prevence úrazu	196
4.6	Terapeutické postupy	197
4.6.1	Záchovná stomatologie	197
4.6.2	Parodontologie	197
4.6.3	Ortodoncie (čelistní ortopedie)	197

4.6.4	Protetika	198
4.6.5	Stomatochirurgie	200
4.6.6	Pedostomatologie	201
4.7	Předoperační příprava a pooperační péče ve stomatologii	201
4.7.1	Předoperační příprava	201
4.7.2	Pooperační péče	202
4.8	Ošetrovatelská péče u vybraných skupin onemocnění (zvláštnosti)	204
4.8.1	Extrakce zubu	204
4.8.2	Záněty	205
4.8.3	Nádory (orofaciální oblast)	206
4.8.4	Úrazy	207

SPECIÁLNÍ ČÁST

	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s vybranou problematikou ve stomatologii	209
4.9	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s paradontitis	209
4.9.1	Anatomie a fyziologie (dutina ústní, zuby, jazyk, horní čelist, dolní čelist)	209
4.9.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	209
4.9.3	Diagnostika	211
4.9.4	Terapie	211
4.9.5	Ošetrovatelský proces	212
4.9.6	Samostudium	214
4.10	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s nádorem spodiny dutiny ústní a jazyka	214
4.10.1	Anatomie a fyziologie (dutina ústní, zuby, jazyk, horní čelist, dolní čelist)	214
4.10.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	215
4.10.3	Diagnostika	216
4.10.4	Terapie	216
4.10.5	Ošetrovatelský proces	217
4.10.6	Samostudium	221
4.11	Ošetrovatelský proces u pacienta/klienta s poraněním čelistních kostí a zubů	222

4.11.1	Anatomie a fyziologie (dutina ústní, zuby, jazyk, horní čelist, dolní čelist)	222
4.11.2	Charakteristika onemocnění, etiologie a patogeneze, symptomatologie	222
4.11.3	Diagnostika	223
4.11.4	Terapie	224
4.11.5	Ošetrovatelský proces	224
4.11.6	Samostudium	228
Seznam použité literatury		229
Seznam zkratk		231
Rejstřík		232